

Inspectie moet vaker over de kwaliteit gaan

Als het gaat om inspectiebezoek is er vaak angst en/of onvrede bij medewerkers en directeuren in de kinderopvang. Terwijl de partijen elkaar toch echt nodig hebben. Hoe komen we als sector en GGD dichter bij elkaar? | Rianne van der Molen

Laatst hoorde Mathelijne Smids – bestuurder stichting Kinderopvang Berenhuis, met verschillende kinderopvangcentra in Brabant – over een inspectie op een van haar locaties. Die dag ging één van de peuters net wennen bij de nieuwe groep. Hij vond het ontzettend spannend. Zo spannend, dat de medewerkers besloten dat hij nog heel even op zijn oude groep zou blijven. Samen zouden ze vervolgens door het raam kijken bij de grote kinderen, zodat het jongetje in kwestie langzaam kon wennen. ‘Perfect pedagogisch handelen, vind ik dat’, zegt Smids. ‘Maar de inspecteur die op dat moment de opvang bezocht, concludeerde dat er sprake was van een overtreding. Het jongetje hoorde immers al op de peutergroep te zitten. Helaas hoor ik dit soort voorbeelden veel vaker. Dan gaat een toezichthouder echt voorbij aan wat op dat moment goed is voor een kind.’

Gespannen

We weten allemaal hoe belangrijk een veilige en gezonde omgeving is voor kinderen in de opvang. Het is logisch dat iedere organisatie moet voldoen aan wettelijke eisen, maar de manier waarop geïnspecteerd wordt, zou volgens veel kinderopvangcentra anders kunnen. Uit een enquête van Smids en haar collega Rick Ploemen in 2020 – onder bijna 1200

pedagogisch medewerkers – blijkt dat meer dan de helft van de medewerkers zich nerveus, gespannen of onzeker voelt tijdens een bezoek van de toezichthouder. ‘Dat gevoel komt vooral omdat de pedagogische professionals heel bang zijn om iets verkeerd te doen’, zag Smids in de enquête. ‘Ze denken: als ik dit niet goed doe, wordt daar de hele organisatie op afgerekend. Dan kun je in een vicieuze cirkel terecht komen. Want wanneer je gespannen bent en bang om fouten te maken, is de kans groter dat je daadwerkelijk fouten maakt. Dat is zo jammer.’

Verkeerde termen

Beleidsmedewerker Maryse Broek van Hestia Kinderopvang in Amsterdam en omgeving, kent beide kanten. Ze was ooit zelf inspecteur bij GGD Amsterdam en snapt ergens de angst wel. ‘Het is sowieso spannend als iemand jou aan het observeren is, dat zag ik zelf ook. Er zijn veel banen waarin dat niet wordt

gedaan. Voelen dat iemand jou beoordeelt tijdens je werk, is spannend. Als inspecteur probeerde ik dat zo rustig en vriendelijk mogelijk te doen, maar ik zie nu aan de andere kant ook hoe het mis kan gaan.’

Broek doelt bijvoorbeeld op de terminologie die gebruikt wordt. ‘Dan vraagt een inspecteur aan een medewerker: heb je weleens van de MOA gehoord? Die MOA is de meld-, overleg- en aangifteplicht in de kinderopvang, maar in de praktijk wordt gesproken over de vertrouwensinspecteur.’

‘Als de GGD het vervolgens over de MOA heeft, weten sommige medewerkers niet waar het over gaat. Dan heb je als inspecteur dus niet de juiste vragen gesteld, maar kan een bedrijf het wel zogenaamd verkeerd doen.’

Smids en Ploemen hopen dat dit soort dingen gaan veranderen en ontwikkelen daarvoor al het bordspel en bijbehorende workshop ‘Oh jee, de GGD’, waarmee medewerkers zich kunnen voorbereiden op een inspectiebezoek. Smids: ‘Wanneer inspecteurs dat spel zagen liggen, vonden ze dat vervelend. Niet zwaar de inhoud, maar vooral de titel.’

‘De reacties begreep ik eigenlijk wel en daarop hebben we ook het spel ‘Ok, ik ben de GGD’ ontwikkeld.’ Als toezichthouders dat spel spelen, ontdekken zij welke impact zij (kunnen) hebben op de

‘Ik zou het mooi vinden als de inspecties meer adviezen worden.’

professional én hoe ze kunnen anticiperen op elke situatie. ‘Volgens mij moeten we meer van elkaar gaan leren’, denkt Smids.

Liever adviezen

Smids maakt zich hard voor verandering en is niet de enige in de kinderopvang die dat wenst, blijkt tijdens de ontbijtsessie die de bdKO in januari 2024 over het onderwerp organiseerde. Tijdens die ochtend worden een aantal mogelijke veranderingen geopperd om het toezicht en de relatie tussen kinderopvang en toezichthouder te verbeteren. Volgens de aanwezigen is het onder meer belangrijk dat de GGD ook benoemt wat

er wél goed gaat binnen een organisatie, dat er minder rule-based en meer principal-based wordt gekeken – waardoor het vaker over kwaliteit gaat in plaats van wetten – en dat de toezichthouder advies geeft over hoe zaken verbeterd kunnen worden.

Dat laatste ziet Maryse Broek wel zitten. ‘Ik zou het mooi vinden als de inspecties meer adviezen worden. Dat je met elkaar de organisatie doorlicht en bespreekt waar de verbeterpunten zitten. En dat een toezichthouder vervolgens kan helpen die punten te verbeteren. Door bijvoorbeeld te vertellen over een andere locatie waar hij of zij is geweest en waar een bepaald probleem op een slimme manier is opgelost. Nu mag dat niet vanwege de

handhavingsrol, maar ik zou dat graag zien veranderen.’

Helder blijven

Als directeur kun je volgens Smids nu al de regie proberen te pakken. Neem het initiatief, ook al zit niet iedere inspecteur daar op te wachten. ‘Wanneer er een nieuwe inspecteur is in mijn regio, probeer ik een kennismakingsgesprek in te plannen. Daarin leg ik duidelijk uit hoe onze werkwijze is en waarom we bepaalde keuzes maken.’

Volgens Denise Castaño Rosario van de Brancheorganisatie Kinderopvang is die relatie creëren essentieel. Zorg dat er een dialoog ontstaat, benadrukt ze.

‘En hoe lastig ook: blijf de GGD ontvangen met een open houding. Jouw houding is bepalend in het contact.’

➤ Mocht vervolgens tijdens de inspectie iets niet volgens de regels zijn, reageer dan daadkrachtig. Als het gaat om de peuter die nog even bij zijn oude groep blijft in het voorbeeld van Smids, leg dan duidelijk uit waarom dit het geval is en wat de pedagogische waarde daarvan is. ‘Ga er niet vanuit dat een ander wel snapt waarom jij iets doet, maar zorg dat je jouw beweegredenen helder uiteenzet’, zegt Rosario. ‘En hoe lastig ook: blijf de GGD ontvangen met een open houding. Jouw houding is bepalend in het contact.’

Het kan daarbij helpen om je eigen systemen op te tuigen, denkt Maryse Broek. ‘Er zijn verschillende organisaties die hun eigen kwaliteitssystemen hebben. Dat kan ervoor zorgen dat je die gesprekken zekerder ingaat.’

Zoals in het voorbeeld van de peuter die nog even op de oude groep blijft, kun je dan aantonen dat dit daadwerkelijk bewust beleid is en een verantwoorde pedagogische keuze. Broek: ‘Dat zorgt voor een meer gelijkwaardig gesprek. Al is het wel belangrijk dat de GGD daar dan in mee wil gaan.’

Er zit wel beweging in, ziet Mathelijne Smids. In verschillende regio’s zijn al avonden georganiseerd waarin beide partijen bij elkaar komen. ‘Ik merk dat er steeds meer oog komt bij gemeentes voor het verbeteren van de inspectie. In Breda hebben wij bijvoorbeeld een

avond georganiseerd waarvoor we alle betrokkenen in de kinderopvang hebben uitgenodigd. Door verschillende perspectieven uit te spreken naar elkaar, ontstaat er wederzijds begrip.’

Vertrouwen

Voor de toekomst wenst Mathelijne Smids een waarde-gedreven toezicht met veel oog voor wat goed is voor een kind. ‘Waar in inspectie werkt op basis van vertrouwen en een toezichthouder actief meedenkt wanneer wet- en regelgeving lijkt te bijten met goed pedagogisch handelen. Nu is iets wat niet klopt, meteen een overtreding. Terwijl: maak daar een advies van en de organisatie kan er op een positieve manier mee aan de slag.’

Denise Castaño Rosario is het daarmee eens. De partijen moeten meer met elkaar omgaan. ‘Natuurlijk is zo’n cultuurwijziging niet zomaar geregeld, want dat heeft tijd en investering nodig. Maar uiteindelijk willen we naar dialoog-gericht toezicht en om die reden moeten we nog meer met elkaar gaan praten. Daarbij is het van belang dat houders en toezichthouders gaan erkennen dat we beiden eigenlijk hetzelfde doel voor ogen hebben: een goede en veilige opvang voor kinderen.’

Rianne van der Molen is freelance journalist.

Geïnteresseerd in andere bijeenkomsten van de bdKO?

Heb je een aantal interessante bijeenkomsten langs zien komen en heeft dat je interesse gewekt, maar ben je nog geen lid van de bdKO? Wij nodigen je uit om deel te nemen aan een van onze evenementen of webinars. Zo kun jij vrijblijvend kennismaken met onze beroepsvereniging. Neem een kijkje op onze website www.bdko.nl voor de komende bijeenkomsten en meld je aan met één belletje naar (079) 363 81 02.

Lid worden?

Wil je graag de voordelen ontdekken van lidmaatschap van de bdKO? In het eerste jaar krijg je 50 procent korting op de deelnamekosten van onze bijeenkomsten. Zo kun jij op een laagdrempelige wijze beoordelen of onze beroepsvereniging iets voor je is.

De bdKO, de beroepsvereniging van directeuren in de kinderopvang, heeft als doel het realiseren en handhaven van een integer, competent en innovatief management in de kinderopvang. De bdKO biedt haar leden een platform voor kennisuitwisseling, een bron van informatie en een netwerk van collega’s.

De bdKO onderneemt tal van activiteiten en organiseert diverse bijeenkomsten. Zo organiseert de bdKO twee keer per jaar Landelijke Bijeenkomsten, maar ook trainingen, workshops, intervisie en ‘aan tafel met’-bijeenkomsten met woordvoerders kinderopvang. Deskundige professionals zijn verbonden aan de bdKO die leden advies op maat kunnen geven. Leden hebben continu toegang tot bdKO Kennisdeler waarin alle beschikbare kennis en inzichten gedeeld worden.

Zien we je op een van onze volgende bijeenkomsten?

Workshop crisiscommunicatie en -management – 10 april 2024

Mediatraining – 10 april 2024

Extra mediatraining – 22 mei 2024

Focus management training – 28 mei 2024

bdKO ALV en Landelijke Dag ‘Het goede gesprek’ – 20 juni 2024

Inspiratiesessie governancecode kinderopvang – 3 september 2024

bdKO Landelijke Dag – 26 september 2024

bdKO Algemene Ledenvergadering en webinar met Ed Buitenhek – 14 november 2024

Zie voor meer informatie over deze en andere bijeenkomsten: www.bdko.nl